

MUSIC (INSTRUMENTAL)—A

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 100

Note : Attempt one question each from Sections A, B, C and D carrying 15 marks each and the entire Section E consisting of 10 short answer type questions carrying 4 marks each.

SECTION-A

- I. Write the life sketch and contribution towards music of Ustad Abdul Halim Zaffar Khan.
- II. Discuss the historical development of Indian music during British period.

SECTION-B

- III. What do you know about Taal? Write its importance in Music.
- IV. Discuss the importance of notation system of Indian Music.

SECTION-C

- V. What do you know about Sarangi Or Pakhawaj? Explain briefly.
- VI. Explain 'Indian Musical Scale'.

SECTION-D

- VII. Give brief introduction of Raag Todi and write its Drut Gat.
- VIII. Write Taal Jhumra in single and double layakaries.

SECTION-E

- IX. Answer the following questions in brief :-

- (a) Who did write the books 'Sangeet Roop'?
- (b) Who was the father of Ustad Ali Akbar Khan?
- (c) Write duggun of Jatt Taal.
- (d) What is thaat of Raag Bhairvi?
- (e) Name two bols of Left Tabla (Dagga).
- (f) Name two famous Sitarist of Senia Gharana.
- (g) In which Swara Joda String of Sitar is tuned?
- (h) Give brief introduction of Raag Malkauns.
- (i) Who was the founder of Rampur Gharana of Sitar?
- (j) Write four differences of Raag Multani and Madhuwanti.

Punjabi Version

ਨੋਟ : ਭਾਗ ਓ, ਅ, ਏ ਅਤੇ ਸ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ ਹ ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4-4 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ - ਓ

1. ਉਸਤਾਦ ਅਬਦੁਲ ਹਲੀਮ ਜ਼ਾਫ਼ਰ ਖਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤਰ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਲਿਖੋ।
2. ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ - ਅ

3. ਤਾਲ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ? ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਲਿਖੋ।
4. ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਲਿਪੀ ਪੱਧਤੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ - ਏ

5. ਸਾਰੰਗੀ ਜਾਂ ਪਖਾਵਜ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ? ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।
6. ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸੁਰ ਸਪਤਕ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

7. ਰਾਗ ਤੋੜੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਪਰਿਚੈ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਦਰੁਤ ਗਤ ਲਿਖੋ।
8. ਝੂਮਰਾ ਤਾਲ ਨੂੰ ਇਕਗੁਣ ਅਤੇ ਦੁਗੁਣ ਲੈਅਕਾਰੀ ਵਿਚ ਲਿਖੋ।
9. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਦਿਉ :
- ਭਾਗ - ਸ
- ਭਾਗ - ਹ
(a) ਸੰਗੀਤ ਰੂਪ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹਨ ?	(b) ਉਸਤਾਦ ਅਲੀ ਅਕਬਰ ਖਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕੌਣ ਸਨ ?
(c) ਜਤ ਤਾਲ ਦੀ ਦੁਗੁਣ ਲਿਖੋ।	(d) ਰਾਗ ਭੈਰਵੀ ਦਾ ਥਾਟ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?
(e) ਖੱਬੇ ਤਬਲੇ (ਝੰਗਾ) ਦੇ ਦੋ ਬੋਲ ਦੱਸੋ।	(f) ਸੋਨੀਆ ਘਰਾਣੇ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿਤਾਰ ਵਾਦਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।
(g) ਸਿਤਾਰ ਦੀ ਜੋੜੇ ਦੀ ਤਾਰ ਕਿਸ ਸਰ ਤੇ ਮਿਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?	(i) ਸਿਤਾਰ ਦੇ ਰਾਜਪੁਰ ਘਰਾਣੇ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਕੌਣ ਸਨ ?
(h) ਰਾਗ ਮਾਲਕੋਂਸ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਪਰਿਚੈ ਦਿਉ।	
(j) ਰਾਗ ਮੁਲਤਾਨੀ ਅਤੇ ਮਧੁਵੰਤੀ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ।	